

ontwerp: Mark Romme
mentor: Rick ten Doeschate
Gert Kwekkeboom
(The cloud collective)
gecommitteerde: Oana Rades (Shift A+U)
begeleiding MA+U: Jan Willem van Kuilenburg
Pieter Feenstra

SPORTSCHAP ANTWERPEN

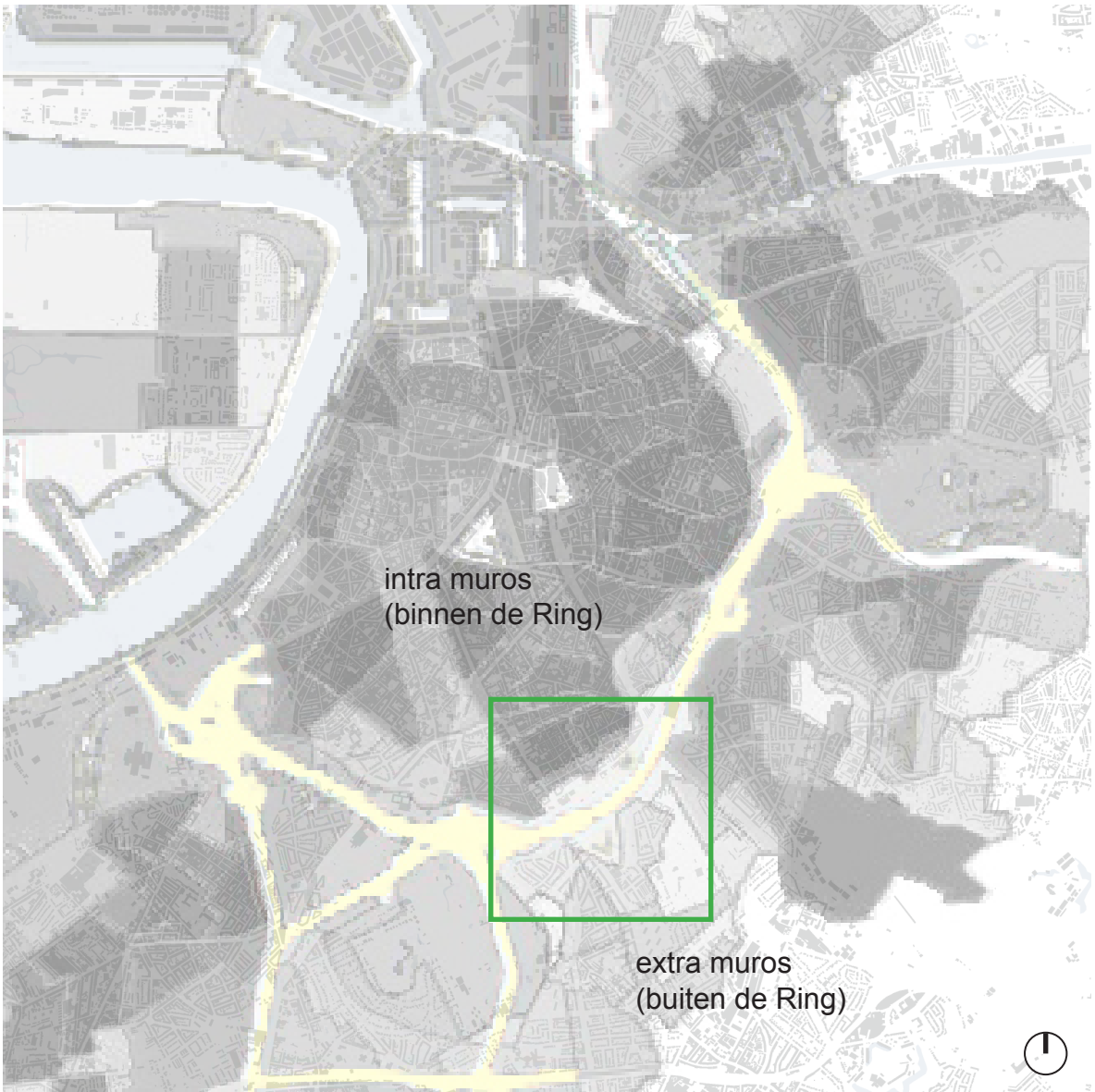
Antwerpen is een verdeelde stad. Kenmerkend is de sociaal-culturele kloof die, evenals de Ring, Antwerpen opdeelt in ‘de stad’ en haar districten. Het gevaar van deze verdeeldheid is het uiteendrijven van gemeenschappen en een toename van conflicten en aanvaringen. Transformatie op het grensvlak laat Antwerpen en haar districten naast samen wonen ook samen-leven. Het ontwerp zet in op het genereren van publieke familiariteit door herhaalde ontmoetingen tussen verschillende bevolkingsgroepen.

SPORTSCHAP ANTWERPEN is een strategie om het district Berchem, intra- en extra muros fysiek en mentaal met elkaar te verbinden. Een desolate groene ruimte, gelegen rondom het ringweefsel, vormt het kader voor een nieuwe typologie van het sportpark: een stedelijk park met sportvoorzieningen. De groene ruimte blijft behouden maar krijgt betekenis. Sport presenteert zich als maatschappelijk gemeengoed en zorgt voor het aantrekken van verschillende bevolkingsgroepen. Conventionele sportcentra keren zich vaak af van de openbare ruimte en richten zich vooral op de gemeenschap in het gebouw. Het conventionele sportcentrum wordt uiteengerfeld en verspreid over het landschap. De afzonderlijke programmaonderdelen hergroeperen zich in gethematiseerde clusters en gaan een interactie aan met de openbare ruimte en het publiek.

Het zwembaden-wellness cluster is een van de clusters in het park. De architectuur toont abstracte boxen verzonken in het landschap. De buitenzijde geeft geen informatie over wat zich binnen afspeelt, waardoor de bezoeker of toevallige passant wordt uitgedaagd de boxen te ontdekken. Openingen zorgen voor interactie en nodigen de bezoeker uit om deel te nemen aan, of kennis te nemen van, de activiteit binnen. Een snede in het landschap, in het midden van het cluster vormt de entree en laat de bezoeker afdalen tot onder het maaiveld waar een nieuwe wereld zichtbaar wordt. Een harmonieus landschap creëert een verblijfsplek waar men informeel, bewust dan wel onbewust de ander leert kennen.

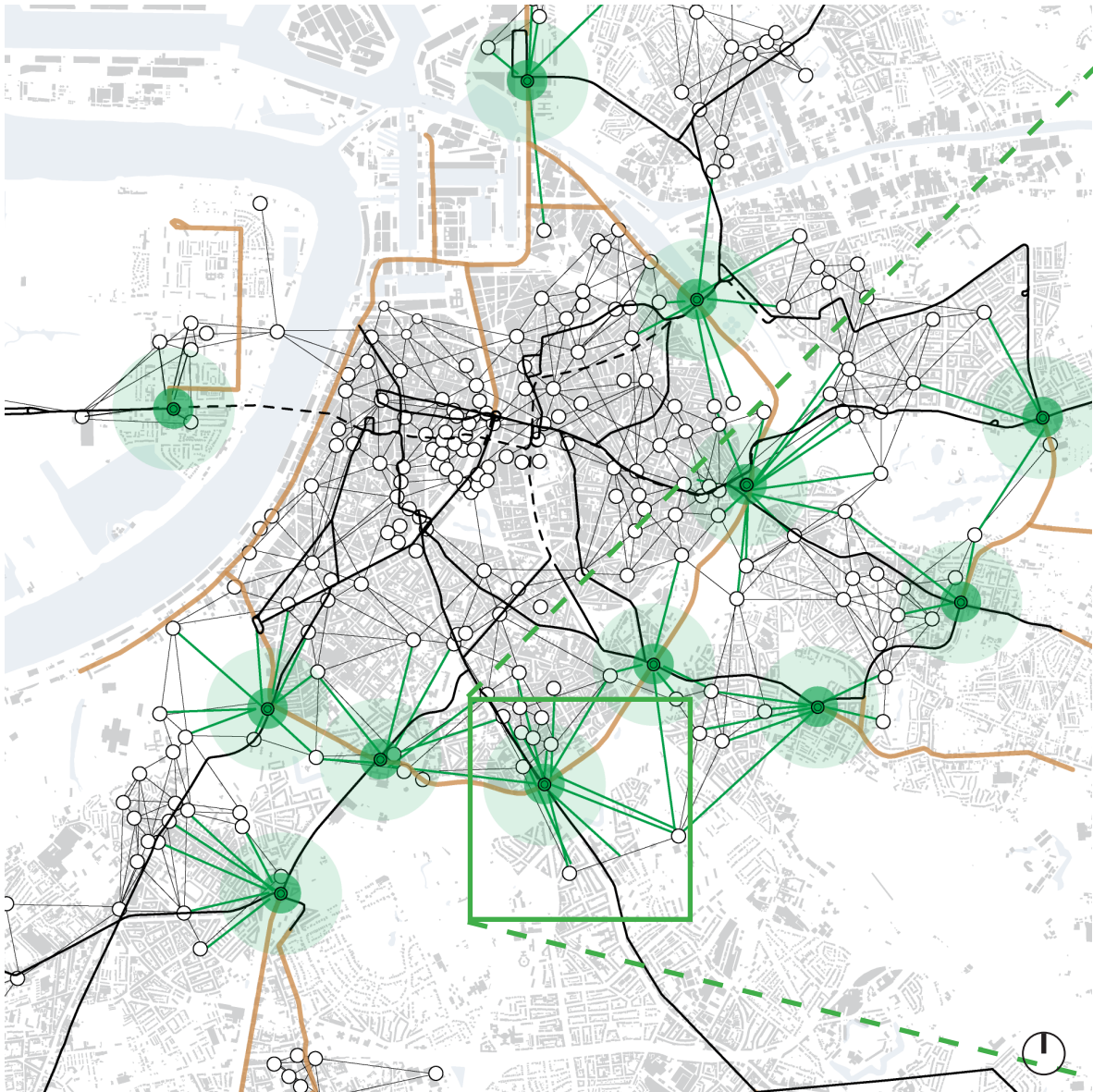

- | Legenda
- locatie aanduiding
 - 0-11 jaar, allochtoon, werkzoekend
 - 65+, autochtoon, hoge inkomens
 - open ruimte rond de Ring
 - bestaand tramnetwerk
 - nieuw tramnetwerk
 - bestaande ontmoetingsinfrastructuur
 - bestaande connectie, nabijheid <500 meter
 - nieuwe connecties, nabijheid <500 meter
 - nieuwe knooppunten van ontmoetingsvoorzieningen
 - nieuwe sport- en stedelijke voorzieningen
 - bestaande sportvoorzieningen
 - bestaande publieke voorzieningen
 - bestaande scholen / academies
 - bestaand commercieel
 - commerciële as
 - bestaande connectie, nabijheid <350 m
 - nieuwe connectie, nabijheid < 350 m
 - tram
 - trein

| samengestelde kaart: demografie, economische gesteldheid, ruimtelijke impact ring

het contrast tussen intra- en extra muros is het sterkst in het deelgebied / district Berchem

| strategiekaart: nieuwe voorzieningen gaan verbinding aan met intra- en extramuros

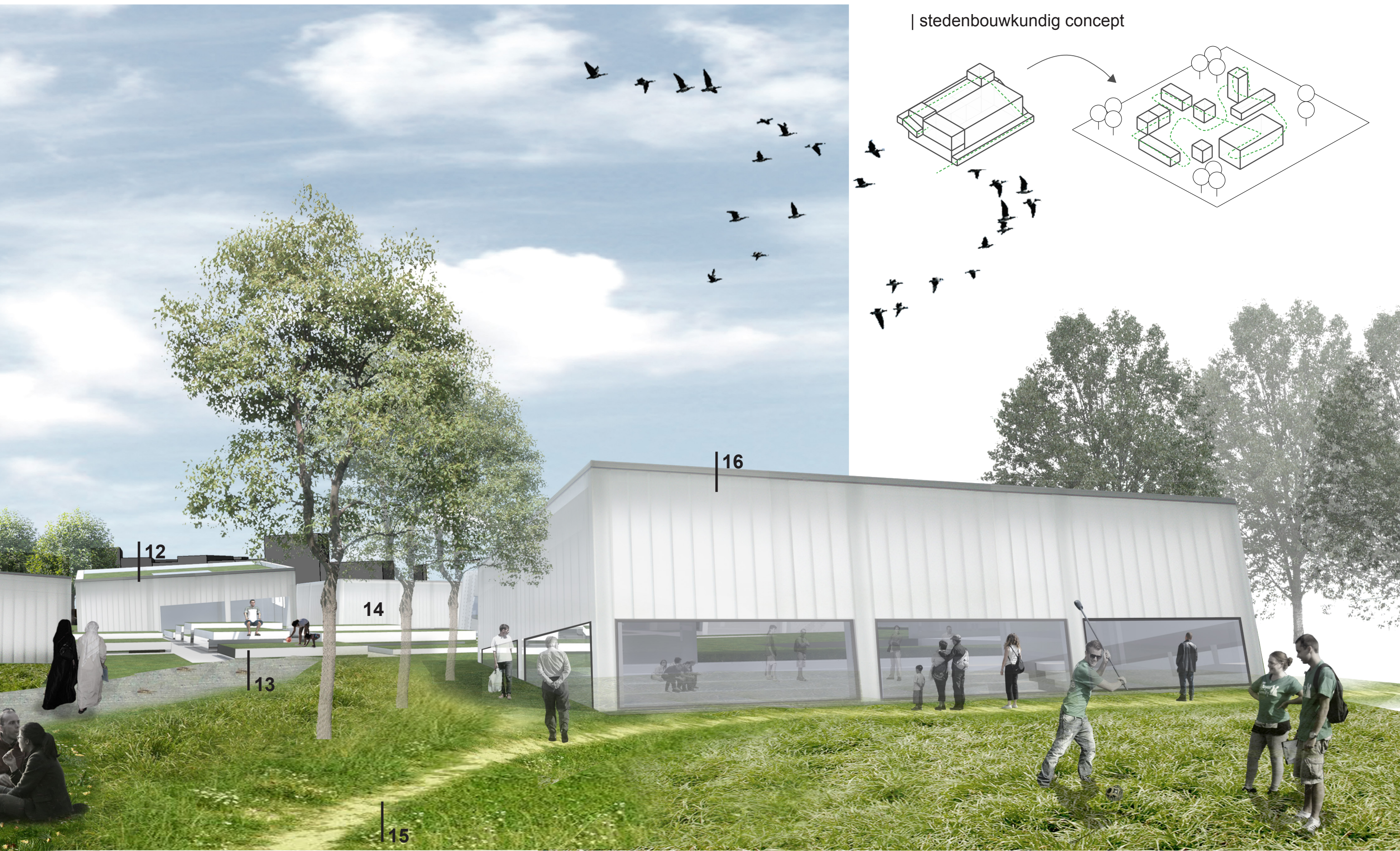
ontmoetingsvoorzieningen op nabijheid van elkaar vormen een onderlinge connectie. Het huidige weefsel vertoont hiaten door de disconnectie tussen intra- en extra muros. Nieuwe ontmoetingsvoorzieningen gekoppeld aan het openbaar vervoer vormen de speerpunten van de toekomstige stedelijke ontwikkeling.

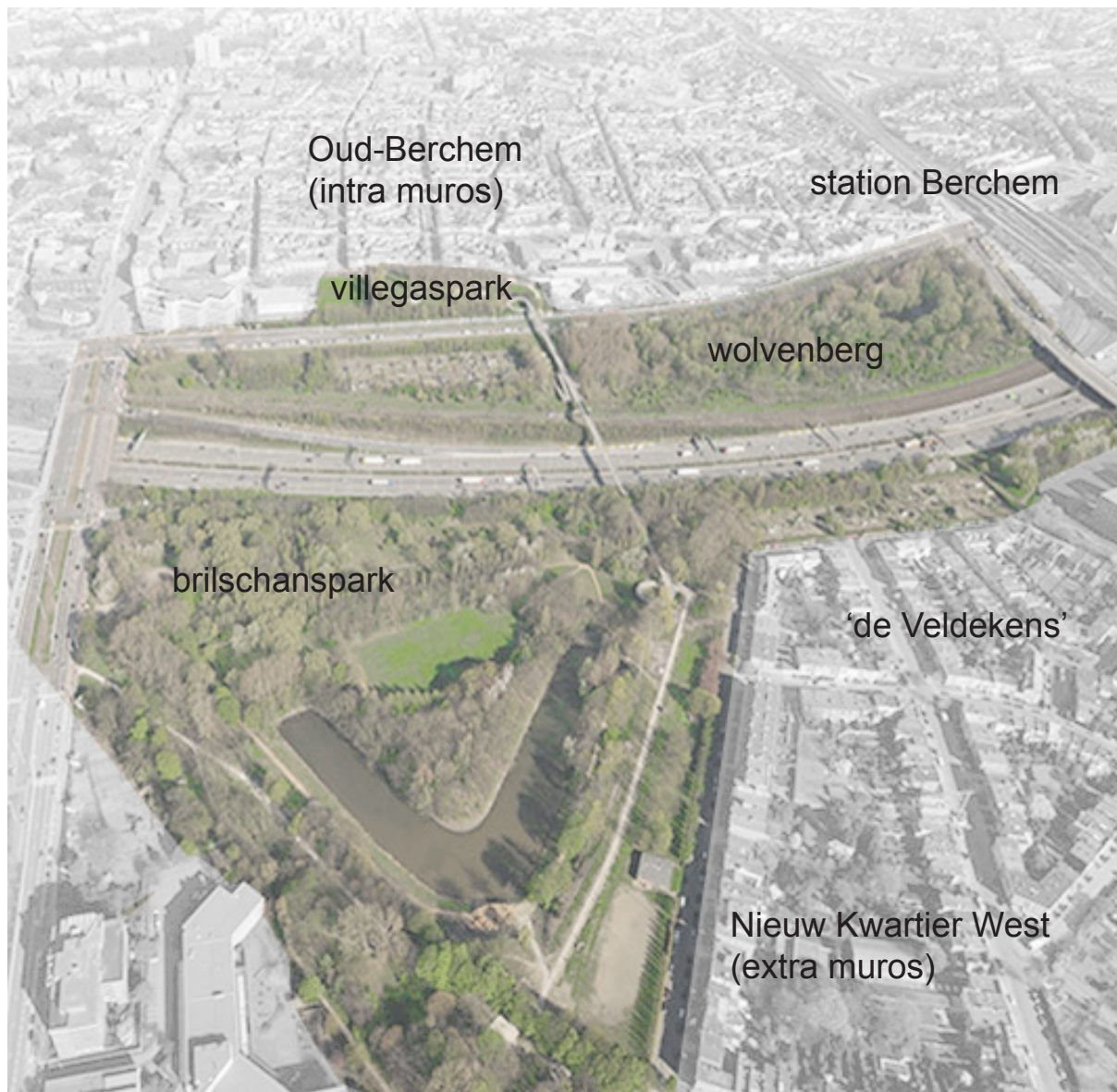
| district Berchem strategie: nieuwe ontmoetingsvoorzieningen rondom de Ring

Het nieuwe sportpark creëert nieuwe connecties in het bestaande weefsel. Intra- en extramuros worden overbrugd.

- | Legenda
- 01 voetgangers- / fietsbrug over de Ring
 - 02 zichtlijn begeleidt door bomenrij
 - 03 kerk Sint-Willibrordus
 - 04 urban street cluster: basketbal
 - 05 urban street cluster: klimwand
 - 06 urban street cluster: boxen
 - 07 urban street cluster: skate
 - 08 urban street cluster: DJ / graffiti / muziek
 - 09 urban street cluster: danszaal
 - 10 fiets- / voetpad tussen clusters
 - 11 wellness cluster: wedstrijdbad
 - 12 wellness cluster: zwemblesbad
 - 13 wellness cluster: speelplein
 - 14 wellness cluster: doelgroepenbad
 - 15 informele route naar outdoor cluster
 - 16 wellness cluster: duikbad

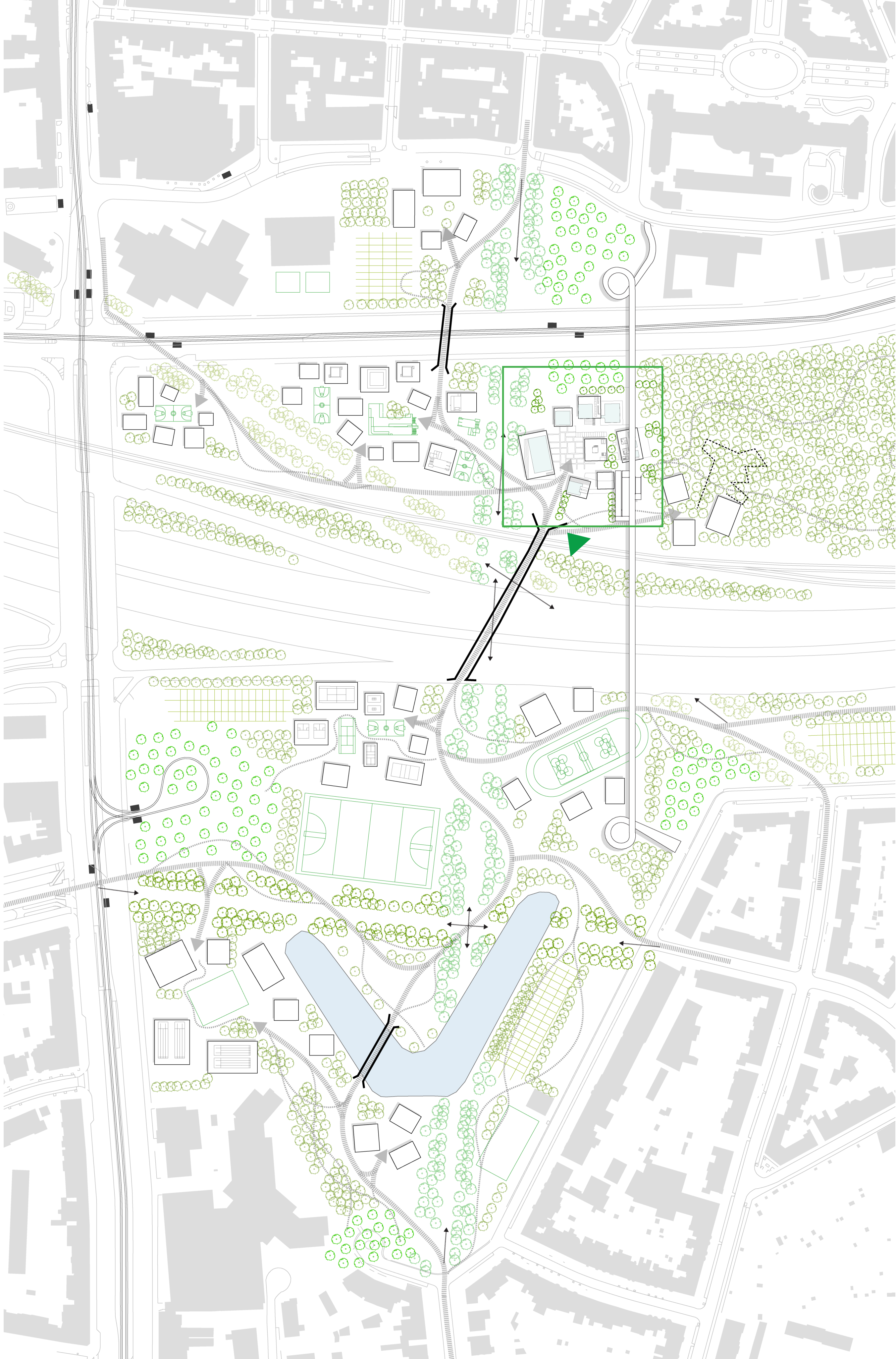

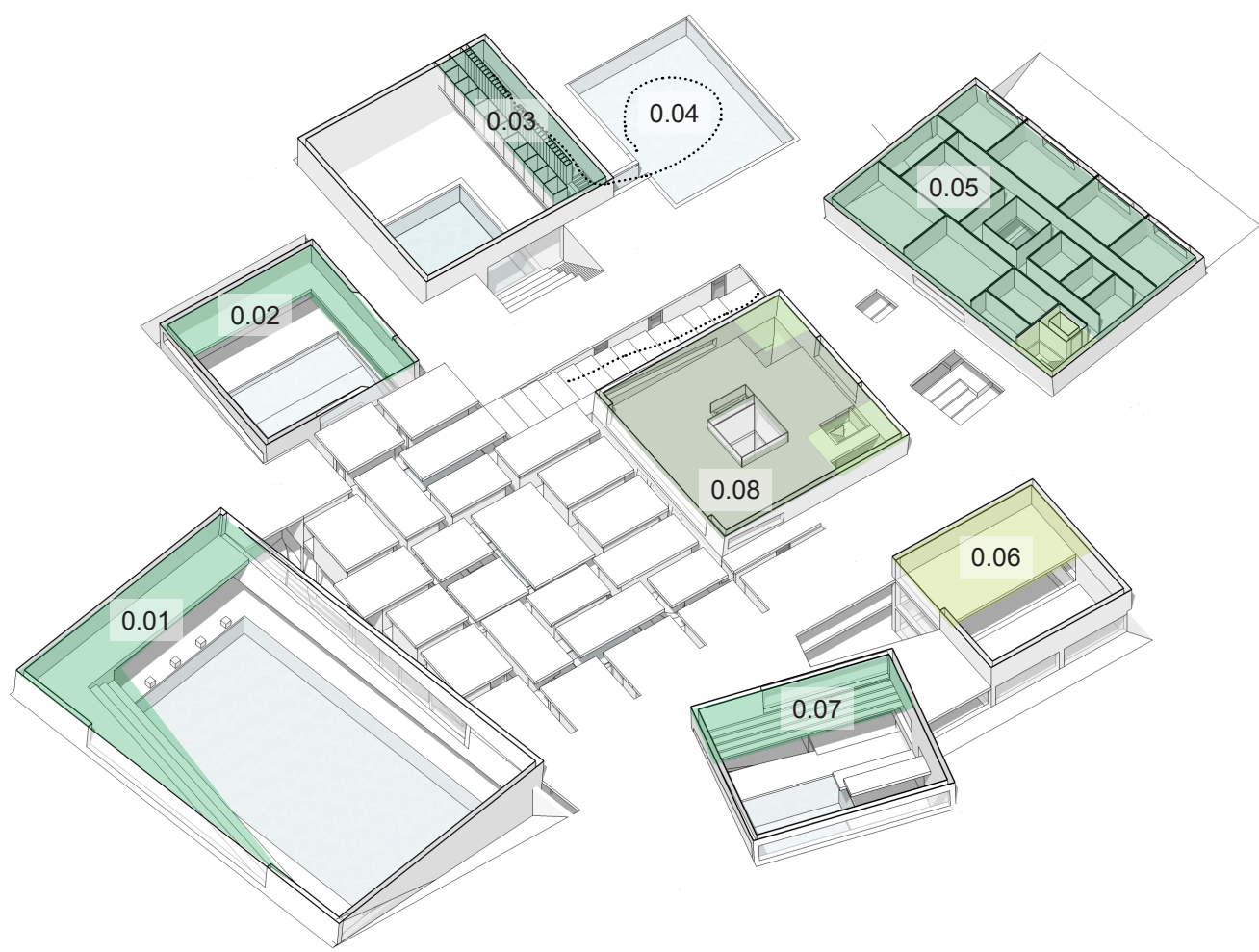
Een nieuwe langzaamverkeersroute ligt verweven tussen de clusters en vormt een nieuwe attractieve route tussen intra- en extramuros voor fietsers en voetgangers. Elke curve in de route richt het zicht op hetgeen in het cluster afspeelt. De entrees van het park sluiten aan op bestaande routes uit het stedelijk weefsel, zodat de overgang van stad naar park geleidelijk verloopt. Vanuit de entrees loopt een zichtlijn die visueel de onderlinge wijken en intra- en extramuros verbindt. Om zowel de zichtbaarheid als de toegankelijkheid voor alle Berchemnaren, Antwerpenaren en bezoekers te garanderen, is het sportpark gelegen aan een knooppunt van mobiliteitsvoorzieningen. Door een ligging aan de Ring, de Singel, tram en fietspaden sluit het project aan op verschillende schaalniveaus.

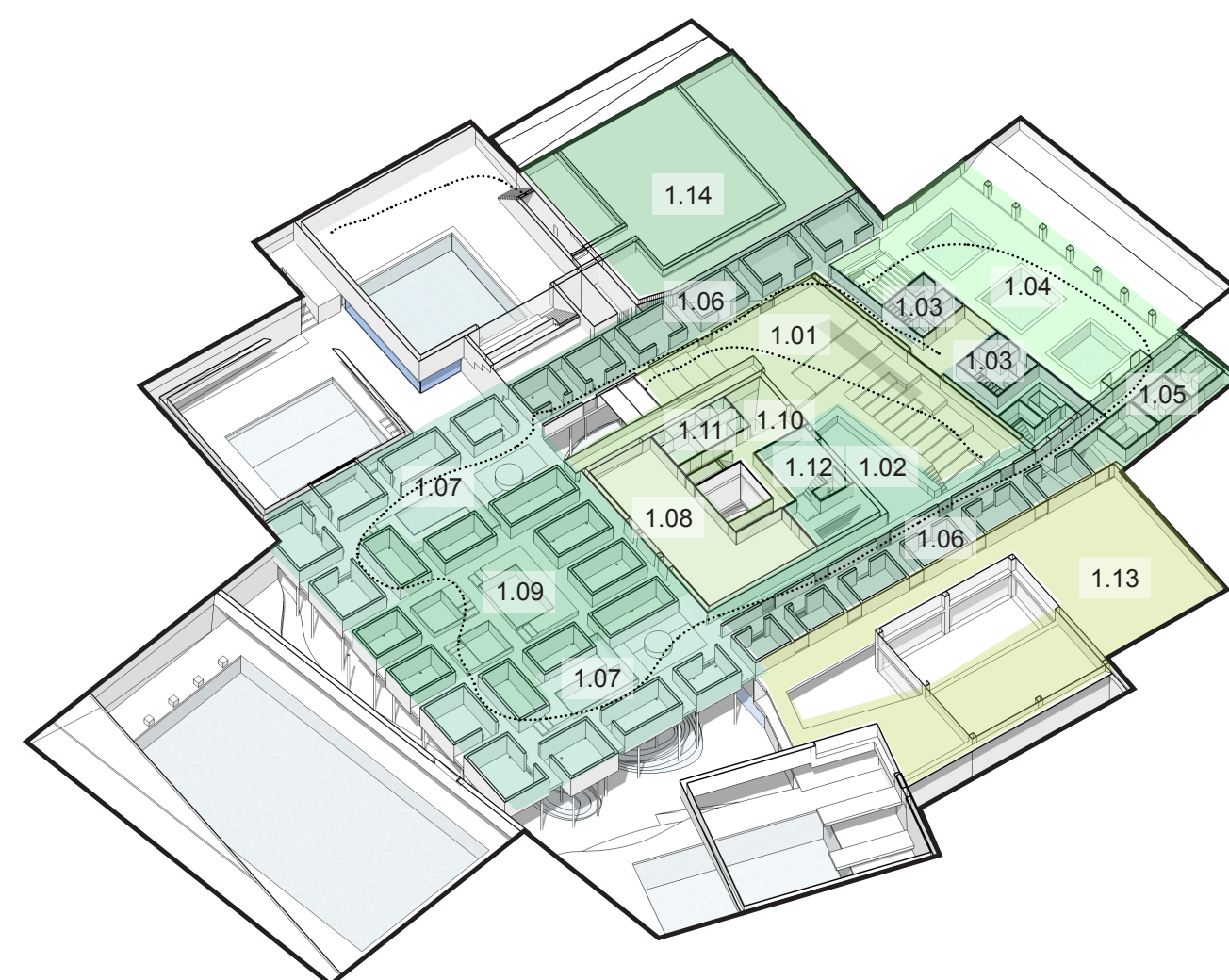
| locatie: bestaande situatie

Berchem intra- en extra muros worden ruimtelijk gescheiden door infrastructuur: de Singel, de spoorweg en de Ring. Rondom deze infrastructuur ligt momenteel een groene ruimte die door het ontbreken van voorzieningen weinig wordt gebruikt.

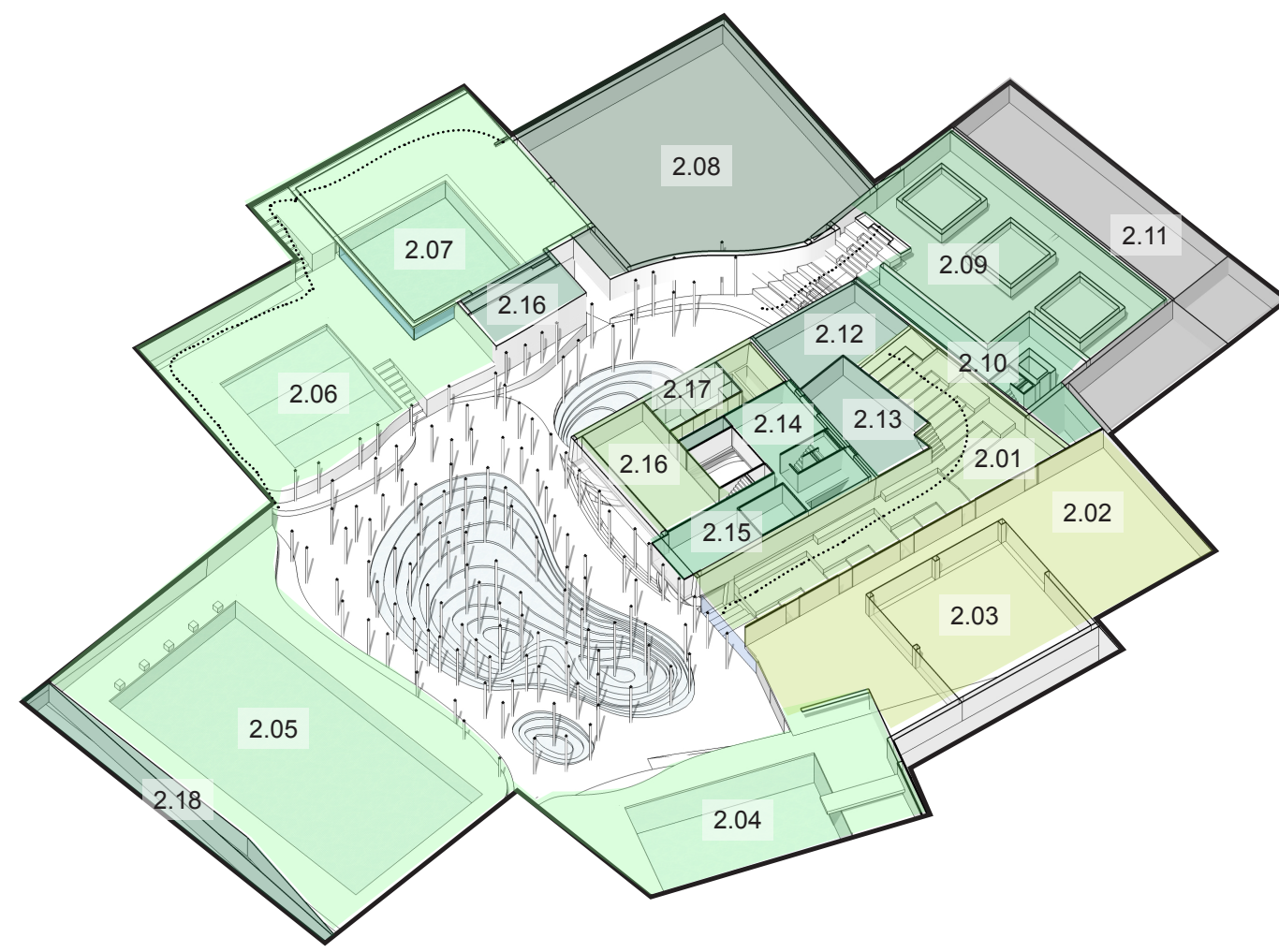

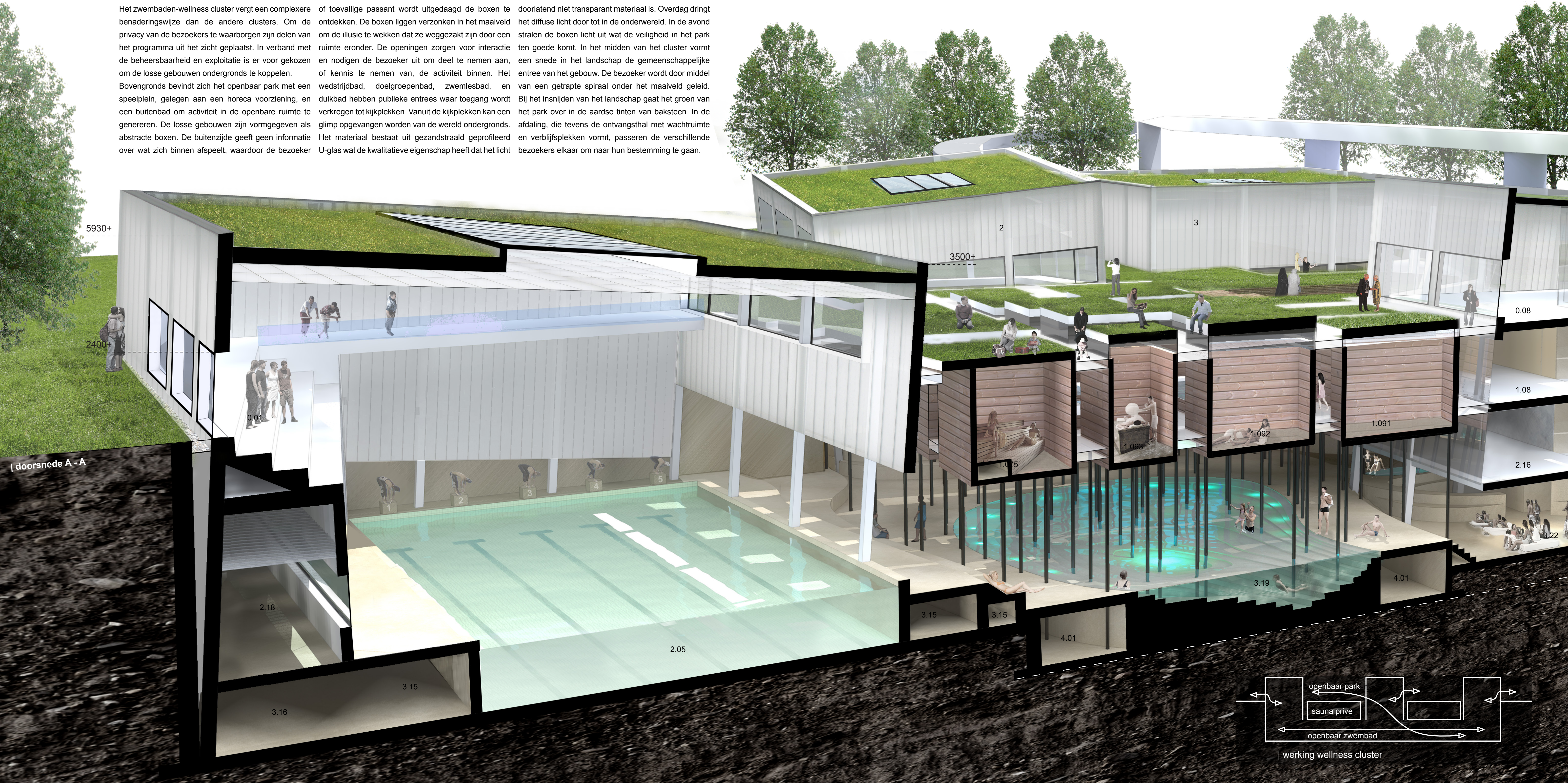
| niveau -1 (3000-)

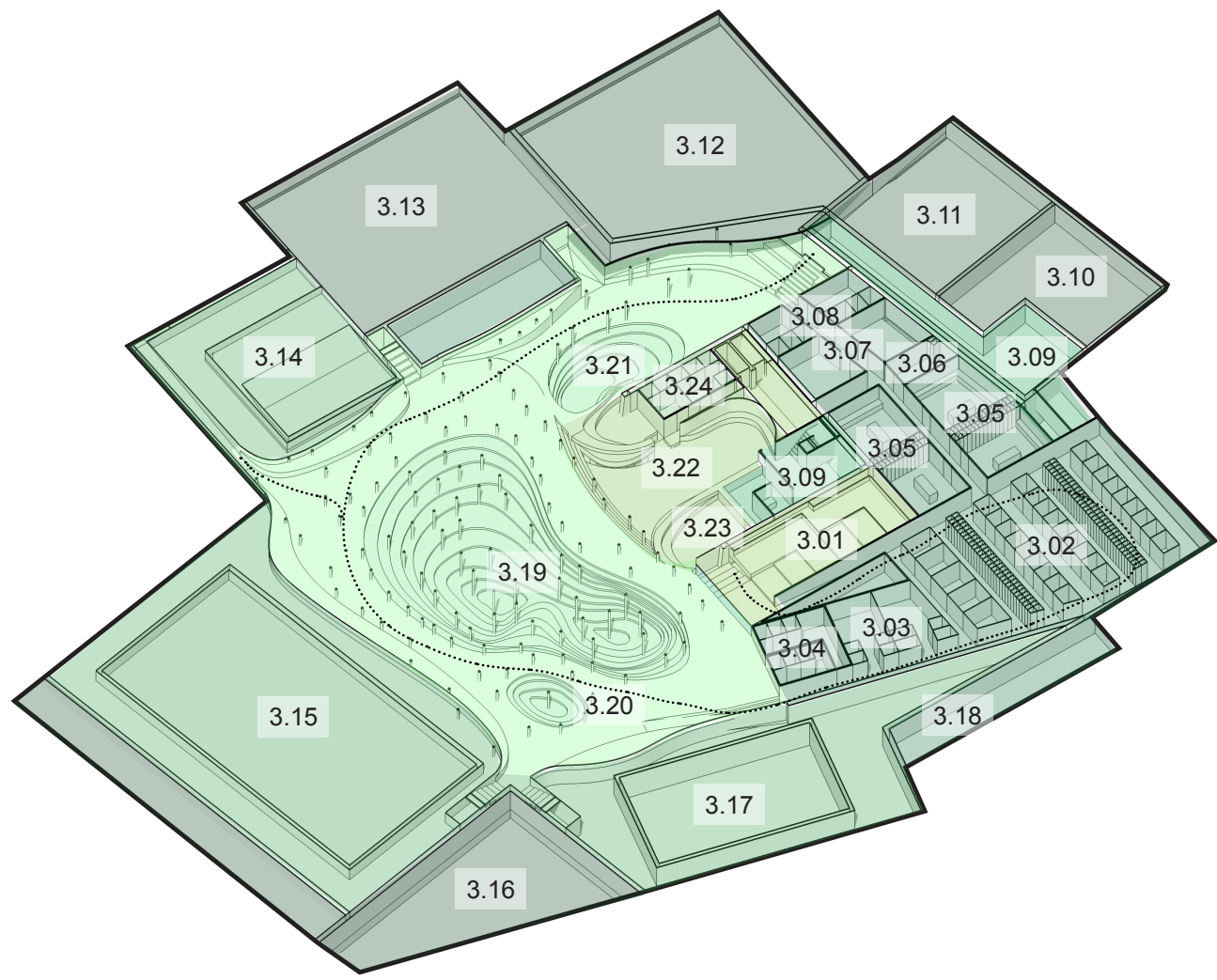

| niveau -2 (6000-)

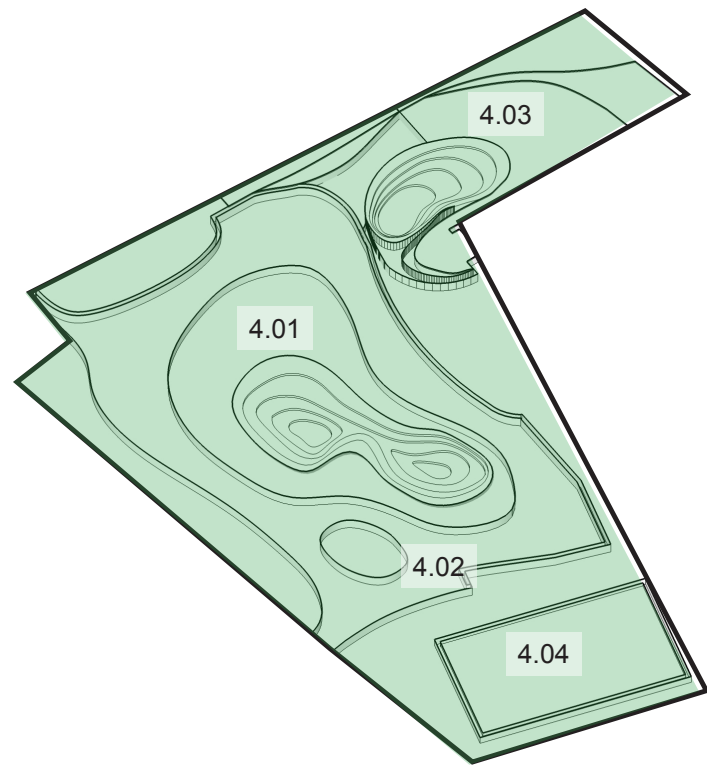

doorlatend niet transparant materiaal is. Overdag dringt het diffuse licht door tot in de onderwereld. In de avond stralen de boxen licht uit wat de veiligheid in het park ten goede komt. In het midden van het cluster vormt een snede in het landschap de gemeenschappelijke entree van het gebouw. De bezoeker wordt door middel van een getrapte spiraal onder het maaiveld geleid. Bij het insnijden van het landschap gaat het groen van het park over in de aardse tinten van baksteen. In de afdeling, die tevens de ontvangsthal met wachtruimte en verblijfsplekken vormt, passeren de verschillende bezoekers elkaar om naar hun bestemming te gaan.

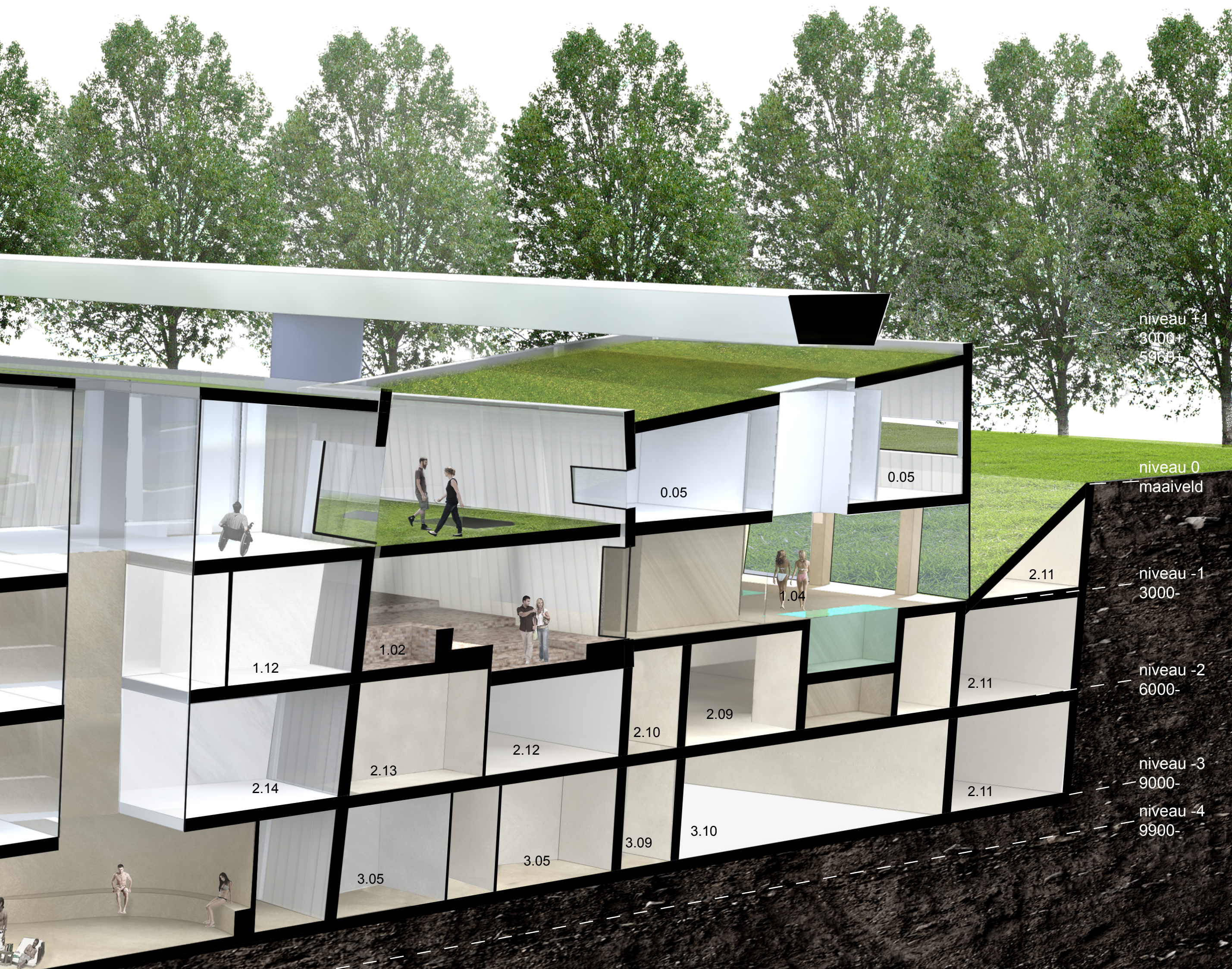

| niveau -3 (9000-)

| niveau -4 (9900-)

Vanuit de ontvangsthal vervolgd de zwembaden bezoeker de route naar beneden om naar de kleedruimte begeleidt te worden. Het baksteen vloeit langzaam over in een eenzelfde vormgegeven landschap van beton, afgewerkt met zandkleurig bezand polyurethaan. De ondergrondse wereld koppelt de verschillende zwembaden aan elkaar en bevat het recreatieve deel. Het is de plek waar de verschillende gebruikers samenkomen om een drankje te doen, te relaxen, of te recreëren. Om een neutrale, serene sfeer voor alle gebruikers te creëren is de ondergrondse wereld vormgegeven als

een architectonisch bos. De kolommen dragen bij aan die beleving en zorgen tevens voor het genereren van geborgen plekken. De totale beleving heeft de informele kwaliteit van een strand, waar een ieder zijn of haar eigen stekje creëert. De constructie van de boxen is naar beneden toe doorgezet zodat de programmaonderdelen afzonderlijk herkenbaar zijn. De boven- en onderwereld wordt door een tussenlaag van elkaar gescheiden. De tussenlaag bevat het meer besloten sauna programma. Deze ogenschijnlijk gesloten sauna vormt echter een semi transparante laag die op een bijzondere

manier contact behoudt tussen de boven- en onderwereld. Vanuit de sauna is door middel van doorzichten naar zowel het openbaar park als het openbare zwembad te kijken. Spiegelend glas waarborgt de privacy van de sauna bezoeker. Vanuit de onder- en bovenwereld vormt de sauna laag door translucente doorzichten een schouwspel van mysterieuze schimmen. Er ontstaat een bewustwording van het aanwezig zijn van elkaar zonder elkaar rechtstreeks te ontmoeten. Deze interactie vindt mogelijk ook plaats binnen de sauna laag. De aanwezigheid van een tweetal identieke hamams biedt diverse bevolkingsgroepen de

mogelijkheid om gelijktijdig te baden volgens eigen culturele tradities. Zo zijn er man-vrouw, junior-senior, badkleding-naakt, dagen te organiseren. Waarbij bijvoorbeeld de mannen in hamam 1 verblijven en de vrouwen in hamam 2. In het gemeenschappelijk deel kunnen zij die daar cultureel geen bezwaar tegen hebben samenkomen. De routing vormt een oneindige spiraal langs de verschillende programma onderdelen. Waardoor inzicht kan worden verkregen in de overige activiteiten en bezoekers.

| legenda, m²

- 1 wedstrijdbad 690m²
- 2 zwembad 210m²
- 3 doelgroepbad 300m²
- 4 buitenbad 135m²
- 5 thermen 225m²
- 6 fitness / aerobics 880m²
- 7 duikbad 300m²
- 8 horeca 570m²
- 9 sauna 590m²
- recreatiepool 800m²
- peuterbad 160m²

totaal zwembad: 2600m²
totaal sauna/thermen: 820m²
totaal fitness/aerobics: 880m²
totaal horeca: 570m²

m² per onderdeel

- 0.01 tribune wedstrijdbad 180m²
- 0.02 tribune zwembad 70m²
- 0.03 kleedr. buitenbad 65m²
- 0.04 buitenbad 135m²
- 0.05 personeel 425m²
- 0.06 fitness 75m²
- 0.07 tribune duikbad 50m²
- 0.08 restaurant / bar 230m²

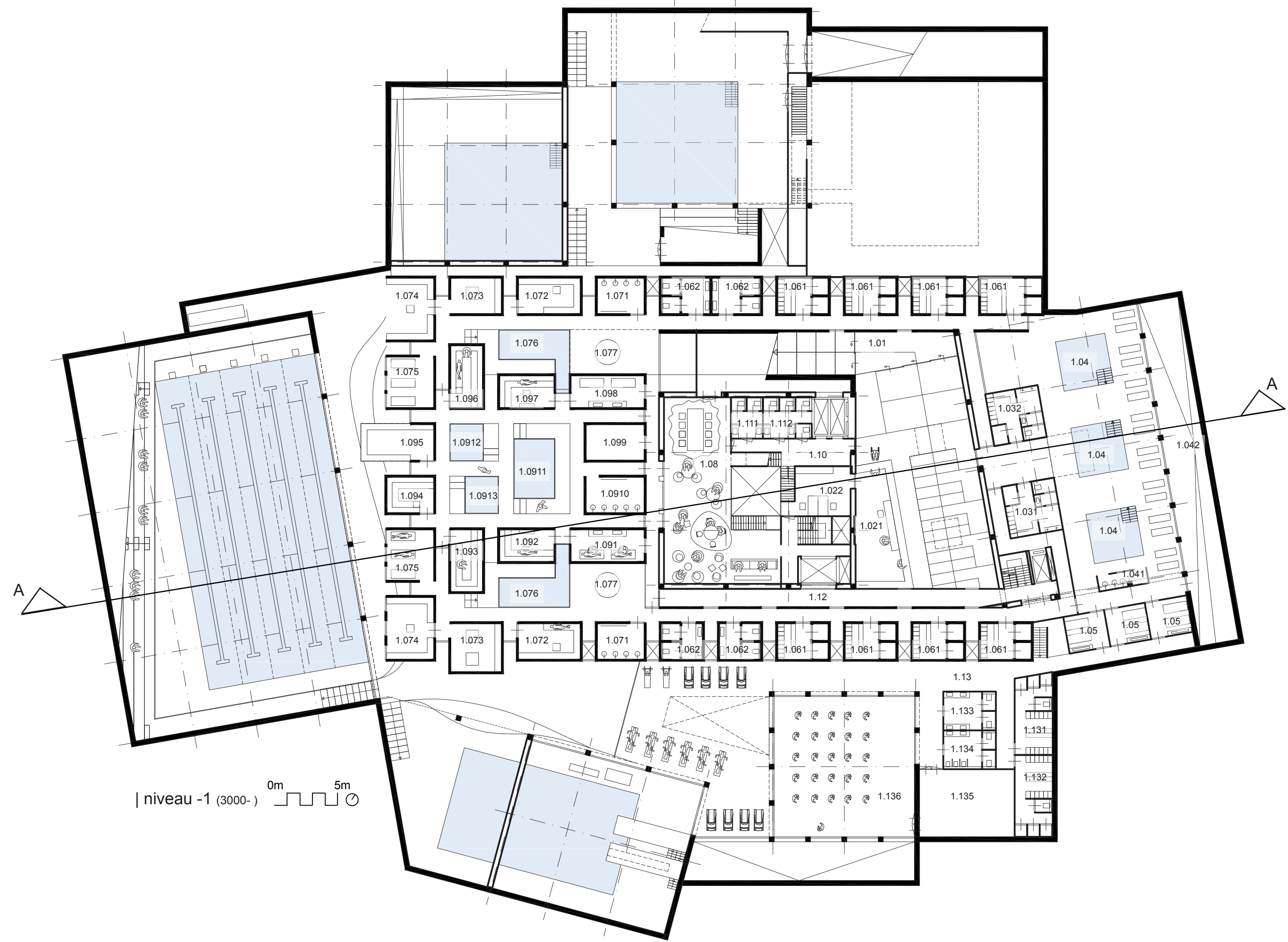
- 1.01 entree 165m²
- 1.02 receptie 40m²
- 1.021 receptiebalie
- 1.022 backoffice
- 1.03 kleedr. thermen 35m²
- 1.031 kleedruimte m
- 1.032 kleedruimte v
- 1.04 thermenbaden 225m²
- 1.041 douches
- 1.042 buitenruimte
- 1.05 behandelingen 50m²
- 1.06 kleedr. sauna 2x130m²
- 1.061 kleedruimten
- 1.062 toiletten
- 1.07 hamam 2x170m²
- 1.071 douches
- 1.072 stoomcabine 1
- 1.073 behandelingen
- 1.074 stoomcabine 2
- 1.075 rustruimte
- 1.076 zwembad
- 1.077 hele steen
- 1.08 lounge sauna 100m²
- 1.09 sauna algemeen 290m²
- 1.091 behandelingen
- 1.092 sauna 1
- 1.093 sauna 2
- 1.094 sauna 3
- 1.095 rustruimte
- 1.096 sauna 4
- 1.097 sauna 5
- 1.098 behandelingen
- 1.099 techniek
- 1.0910 douches
- 1.0911 zwembad
- 1.0912 dompelbad
- 1.0913 voetenbad
- 1.10 verkeersruimte 20m²
- 1.11 toiletten 25m²
- 1.111 toiletten man
- 1.112 toiletten vrouw
- 1.12 personeel 50m²
- 1.13 fitness 350 m²
- 1.131 kleedruimte v
- 1.132 kleedruimte m
- 1.133 toiletten v
- 1.134 toiletten m
- 1.135 opslag
- 1.136 aerobics
- 1.14 techniek buitenbad 290m²

- 2.01 entree fitness 40m²
- 2.02 fitness 320m²
- 2.03 aerobics 135m²
- 2.04 duikbad 300m²
- 2.041 jury
- 2.05 wedstrijdbad 690m²
- 2.06 zwembad 210m²
- 2.07 doelgroepbad 300m²
- 2.08 waterbuffer buitenbad 325m²
- 2.09 techniek thermen 245m²
- 2.10 personeel 90m²
- 2.11 techniek algemeen 170m²
- 2.12 opslag 90m²
- 2.13 voorraad keuken 40m²
- 2.14 keuken 50m²
- 2.15 badmeester / EHBO 45m²
- 2.16 verenigingsruimte 55m²
- 2.17 toiletten 25m²
- 2.18 juryruimte + opslag 105m²

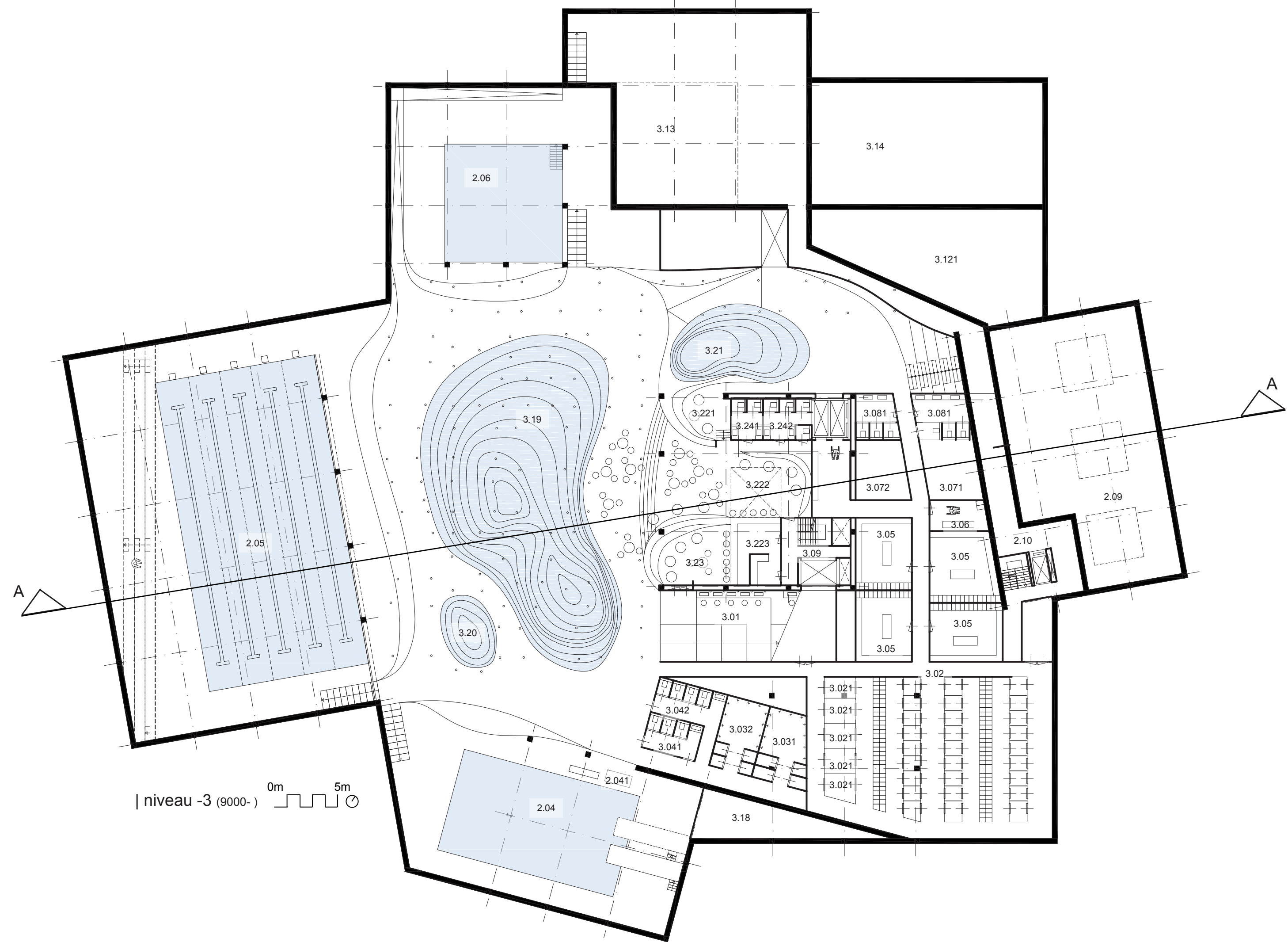
- 3.01 make-up ruimte 90m²
- 3.02 kleedr. individueel 200m²
- 3.021 kleedr. gezin 50m²
- 3.03 douches 50 m²
- 3.031 douches man
- 3.032 douches vrouw
- 3.04 toiletten 40m²
- 3.041 toiletten man
- 3.042 toiletten vrouw
- 3.05 kleedr. groep 135m²
- 3.06 kleedruimte miva 15m²
- 3.07 douches 50m²
- 3.071 douches man
- 3.072 douches vrouw
- 3.08 toiletten 35m²
- 3.081 toiletten man
- 3.082 toiletten vrouw
- 3.09 personeel 50m²
- 3.10 vuilwaterbuffer 160m²
- 3.11 schoonwaterbuffer 160m²
- 3.12 waterbuffer doelgroep 325m²
- 3.13 waterb. zwembad 240m²
- 3.14 techniek zwembad 250m²
- 3.15 techniek wedstrijdbad 510m²
- 3.16 waterb. wedstrijdbad 320m²
- 3.17 techniek duikbad 330m²
- 3.18 waterbuffer duikbad 100m²
- 3.19 recreatiepool 800m²
- 3.20 whirlpool
- 3.21 peuterbad 160m²
- 3.22 bar / restaurant nat 150m²
- 3.221 kinderhoek
- 3.222 restaurant droog 35m²
- 3.223 bar droog + nat
- 3.23 bar / restaurant droog
- 3.24 toiletten 25m²
- 3.241 toiletten man
- 3.242 toiletten vrouw

- 4.01 tech. recreatiepool 800m²
- 4.02 techniek whirlpool
- 4.03 techniek peuterbad 160m²
- 4.04 techniek duikbad 335m²

totaal 12.170 m²

| niveau -1 (3000-) 0m 5m

| niveau -3 (9000-) 0m 5m

| legenda

01	wedstrijdbad	09	badmeesterpost en EHBO-ruimte
02	translucente u-glas panelen	10	horeca ruimte
03	sauna 'blokken' bekleedt met red cedar	11	doelgroepenbad glazen wand
04	translucente beglazing wand	12	zwemblesbad
05	translucente beglazing vloer	13	bezand polyurethane landschap
06	spiegelende beglazing	14	stalen kolommen
07	akoestisch plafond	15	whirlpool
08	make-up ruimte opgenomen in bakstenen trap	16	recreatiepool

constructie sauna

doosconstructie van prefab houtskeletbouwelementen bevestigd op stalen kolommen (RVS, voorzien van coating, antraciet)

ventilatie en verwarming

verwarming van het zwembad geschiedt op basis van luchtverwarming. De overige onderdelen worden verwarmd op basis van vloerverwarming. Menerga luchtbehandelingskasten verzorgen naast het verwarmen van de lucht ook de ventilatie. Elk gebouw heeft een eigen luchtbehandelingskast die voorzien is van warmterugwinning. Het leidingwerk geschiedt in de verlaagde plafonds en de dubbele wanden

constructie gebouwen

doosvormige constructie van stalen liggers IPE400, h.o.h. ca. 5 meter

akoestiek

de wanden van de gebouwen zijn schuingeplaatst, wat een gunstig effect heeft op terugkaatsing van het geluid en de daarmee samenhangende akoestiek in het zwembad. In de recreatiepool zijn akoestische panelen tegen de plafonds toegepast en hout tegen de wanden wat de akoestiek ten goede komt.

waterbuffers

de inkomst van schoonwater in de schoonwaterbuffer is gelegen naast het uitgaande water van de vuilwaterbuffer. Het opgewarmde water uit de zwembaden kan het verse water verwarmen zodat warmterugwinning ontstaat.

- 0.1 schoonwaterbuffer
- 0.2 vuilwaterbuffer
- 0.3 waterbuffer buitenbad
- waterbuffer thermenbad
- waterbuffer recreatiepool
- waterbuffer doelgroepenbad
- 0.5 waterbuffer zwembesbad
- 0.6 waterbuffer wedstrijdabad
- 0.7 waterbuffer duikbad

waterbehandeling (techniek)

rondom de wanden van de zwembaden is op hetzelfde niveau ruimte behouden voor de installaties van de waterbehandeling.

| legenda details

1.1 gras begroeiing
120 mm substraatlaag
drainagelaag
bitumineuze dakbedekking
100 mm EPS isolatie
geprofileerde staalplaat, h=150 mm
staalconstructie IPE400, (brandwerend, vochtwerend bekleedt+ behandeld tegen corrosie)
installaties: ventilatie + luchtverwarming verlaagd plafond (akoestisch)
1.2 dubbelwandig geprofileerde U-beglazing: buiten: 57/400/6 mm geprofileerd U-glas, gezandstraald, 27 mm spouw, 24 mm PMMA isolatie, binnen: gecoat 57/400/10 mm geprofileerd U-glas, bezandstraald, in 110 mm aluminium frame
staalconstructie IPE400, (brandwerend, vochtwerend bekleedt, + behandeld

tegen corrosie)
installaties: ventilatie + luchtverwarming rechthoekige staalconstructie 100/60/4, mm t.b.v. bevestiging aluminium frame enkelwandig geprofileerd U-glas, 57/400/10 mm, gecoat, bezandstraald
1.3 dubbele beglazing: 12 mm gelamineerd veiligheidsglas, 6 mm spouw, 8 mm gehard glas met energie-coating in aluminium kozijn (antraciet)
1.4 70 mm cementdekvloer met vloerverwarming
30 mm EPS
250 mm gewapende breedplaatvloer met betongranulaat
1.5 gras begroeiing
120 mm substraatlaag
drainagelaag
bitumineuze dakbedekking
HSB-dakelement: 38x171 mm, 141 mm

isolatie, dampremmende folie
fijn bezaagde houten delen (red cedar) op regelwerk.
1.6 UNP 300 met daarop bevestigd: 600 mm hardhouten vlinderdelen.
1.7 glazen beloopbare vloer buiten: 21.5 mm geprofileerde, bezandstraalde, verhitte, verharde en gelaagde buitenbeglazing, 18mm zwart silicone afgedicht argon gevulde spouw, 6 mm gehard glas met energie coating, bevestigd d.m.v. structurele beglazingstape op onderconstructie
installaties: ventilatie+luchtverwarming 250 mm gezandstraalde verharde en gelaagde binnenbeglazing
1.8 dubbele beglazing: 12 mm gelamineerd veiligheidsglas (gespiegeld), 6 mm spouw, 8 mm gehard glas met energie-coating in aluminium kozijn

(antraciet en beglazingsprofielen)
1.9 fijn bezaagde houten delen (red cedar) op regelwerk met dampremmende folie
HSB-dakelement: 38x141 mm, 141 mm isolatie, dampremmende folie
fijn bezaagde houten delen (red cedar) regelwerk
1.10 polyurethaan gietvloer (licht bezand)
200 mm gewapende breedplaatvloer met betongranulaat
regelwerk met dampremmende folie
fijn bezaagde houten delen (red cedar)
1.11 polyurethaan gietvloer (licht bezand)
300 mm gewapende keldervloer i.h.w.g. voorzien van betongranulaat
XPS isolatieplaat
PE-folie

